

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Р.Б.ПЕТРУХ, асистент кафедри соціально – гуманітарних дисциплін відокремленого підрозділу НУБІП України «Ніжинського агротехнічного інституту»

***Анотація.** Стаття присвячена аспектам розроблення методики формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів, що навчаються за магістерською програмою “Педагогіка вищої школи”. Наведено педагогічні умови, що мають сприяти ефективному формуванню комунікативних здатностей магістрантів. Подано результати аналізу педагогічного процесу підготовки магістрів спеціальності “Педагогіка вищої школи”. Визначено, що цілеспрямоване формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників має здійснюватися за такими організаційно-методичними напрямками: системно-послідовне застосування інтерактивних педагогічних технологій при оволодінні магістрантами навчальними дисциплінами магістерської програми; організація професійно-педагогічної підготовки викладачів на засадах технології контекстового навчання; залучення магістрантів до оволодіння факультативним курсом “Майстерність педагогічного спілкування”. Констатовано необхідність розробки докладної методики розвитку комунікативної компетентності у майбутніх магістрів.*

***Ключові слова:** комунікативна компетентність, магістр, викладач, вищий аграрний навчальний заклад, технологія, організаційно-методичний напрям*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У Законі України “Про вищу освіту”, Національній стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 р. наголошується, що важливою умовою забезпечення якості вищої освіти є вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Вочевидь, саме від професійної компетентності викладача залежить сформованість інструментальної і мотиваційно-ціннісної сфери особистості випускника вищого аграрного навчального закладу, розвиток його творчого потенціалу, підготовленість до ефективного розв’язання сучасних складних соціально-виробничих проблем.

Водночас, досягнення необхідної якості підготовки викладачів вищих аграрних навчальних закладів нині гальмується недостатністю конкретних теоретичних і методичних розробок реалізації ідей компетентнісної концепції, що негативно позначається на підготовленості магістрів спеціальності “Педагогіка вищої школи” до професійно-педагогічної діяльності. Зокрема, технологічні аспекти формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників в практиці не мають достатнього науково-методичного забезпечення.

Зважаючи на зазначене, проблема формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників є актуальною.

© Р. Б. Петрух, 2016

тентності майбутніх викладачів-аграрників є вкрай актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури свідчить про певну розробленість досліджуваної проблеми. Зокрема, методологічні позиції компетентнісної освіти розкрито у працях В.Кременя, А. Андрєєва, М. Бершацького, Н. Бібік, Є. Зеєра, І.Зимньої, В.Лугового, Н. Ничкало, С. Ніколаєнка, В. Радкевич, О.Овчарук, А.Хуторського, Ю. Швалба, О. Локшиної, А. Маркової та ін.; теоретико-методичні аспекти формування професійної компетентності викладача вищої школи розглядали О. Гура, Т.Добудько, О. Єременко, О. Заболотній, П. Лузан, Н. Побірченко, В. Свистун, Л.Тархан, В. Теслюк, Л. Шовкун; сутнісними характеристиками комунікативної компетентності опікувалися Н. Гез, Д. Годлевська, Г. Данченко, С. Козак, В. Кручек, С. Макаренко, О. Павленко.

Однак поза увагою вчених залишилися вкрай важливі наукові аспекти формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів. Проте у педагогічній науці недостатньо розробленими лишаються положення про структуру, умови, технологічні аспекти формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників.

Формулювання мети статті. На основі аналізу педагогічної теорії і практики, власного наукового пошуку визначити і теоретично обґрунтувати провідні організаційно-методичні напрями формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів, як засадові концепти розроблення докладної методики розвитку досліджуваних педагогічних здатностей випускників магістерської програми "Педагогіка вищої школи".

Виклад основного матеріалу. Дослідники проблем компетентнісного підходу у професійній освіті висловлюють єдність думок стосовно того, що комунікативну компетентність слід розглядати, як інтегративну характеристику особистості, яка є базисною основою її професійної компетентності та синтезує в собі комплекс мотивованих знань, умінь, навичок, необхідних для здійснення успішної професійно-педагогічної взаємодії. З іншого боку, це дієвий фактор розвитку педагогічної майстерності викладача, необхідна умова творчого здійснення ним професійно - педагогічної діяльності вже з перших днів роботи за фахом. Наразі роль викладача і полягає у тому, щоб допомогти студентові самобудувати свою особистість, стати активним суб'єктом власного професійного становлення, надати можливість магістранту самому формувати як професійну компетентність, взагалі, так і комунікативну компетентність, зокрема.

Проте варто сказати, що нині залишається актуальною проблема пошуку шляхів удосконалення результативності навчання у вищому навчальному закладі. Перспективним напрямом модернізації підготовки фахівців, зокрема викладачів для вищої школи, видається зміна характеру навчання, перехід від педагогічного впливу до педагогічної взаємодії в системі відношень "викладач - студент".

Відмітимо, що у педагогічній теорії та практиці уже не актуальним є розгляд навчання як процесу повідомлення та передачі знань. У минуле відходить система, за якої викладач має викласти навчальну інформацію відповідно до програми, а студент повинен її зрозуміти, законспектувати, закріпити у пам'яті засобами самостійної роботи та якомога повніше відтворити на заліку або іспиті. Справедливо, на нашу думку, І. Прокопенко і В.Євдокимов [4] вказують, що найбільшою помилкою за такої системи є прагнення педагогів під-

порядкувати внутрішній світ особистості студента, її самосвідомість, цінності, духовні потреби своїм ідеалам. Аналіз сучасної педагогічної практики свідчить, що досить часто викладачі вищого аграрного навчального закладу лише обмежуються передачею навчального матеріалу студентам, постановкою завдань та контролю за їх виконанням, не приділяють належної уваги встановленню успішної професійно-педагогічної взаємодії. Процес формування комунікативної компетентності у майбутніх викладачів-аграрників здебільшого носить стихійний, неефективний суб'єкт-об'єктний характер.

Насамперед, такий стан справ, на нашу думку, пояснюється невмінням науково-педагогічних працівників визначити мету та завдання педагогічного спілкування, підібрати доречні форми, методи, шляхи формування комунікативної компетентності. У свою чергу, магістранти не усвідомлюють важливості у майбутньому досконало володіти лекційною майстерністю, уміннями професійно-педагогічної взаємодії, культурою мовлення, риторичними і ораторськими уміннями, навичками ефективного застосування засобів вербальної та невербальної комунікації, здатностями реалізовувати положення педагогіки толерантності.

Саме тому виникає необхідність у створенні спеціальної методики формування комунікативної компетентності у майбутніх викладачів-аграрників, яка забезпечить перетворення студента з об'єкта на суб'єкт навчальної діяльності, гуманізацію та демократизацію взаємодії на рівні "викладач-студент". Відмітимо, що експериментальна методика у нашому дослідженні покликана забезпечити обґрунтовані педагогічні умови, зокрема: формування позитивної мотивації студентів до оволодіння комунікативною компетентністю; формування професійно - ціннісних орієнтацій майбутніх викладачів; активізація навчально - пізнавальної діяльності студентів; формування рефлексивного ставлення студентів до комунікативного аспекту майбутньої професійно - педагогічної діяльності; домінування активних методів навчання; достатній рівень сформованості комунікативної компетентності науково - педагогічних працівників, задіяних до підготовки магістрів; цілеспрямоване формування професійно - педагогічної спрямованості майбутніх магістрів в перебігу теоретичної та практичної підготовки.

При розробці методики формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів вищого аграрного навчального закладу ми враховували положення технології контекстового навчання. Автор концепції контекстового навчання А. Вербицький справедливо стверджує: для того, щоб інформація, надана студентам, перетворилася у професійні знання, вона повинна завоюватися ними в контексті власних практичних дій [1].

За контекстового підходу до підготовки фахівців виокремлюють три базових форми діяльності студентів (навчальна діяльність академічного типу з провідною роллю лекції і семінару; квазіпрофесійна – ділові ігри та інші імітаційно - ігрові форми; навчально - професійна (науково-дослідна робота студентів, виробнича практика, "реальне" дипломне проектування) та безліч перехідних. Суть технології контекстового навчання полягає у тому, що: "Послідовна трансформація однієї форми діяльності навчання в іншу все більше наближається до форм організації професійної діяльності, але не втрачає своїх педагогічних властивостей і можливостей" [1, с. 98].

Таким чином, першою особливістю експериментальної методики формування комунікативної компетентності є системно - послідовне застосування методів і форм комунікативної підготовки викладачів, при якому пояснюваль-

но - ілюстративне навчання послідовно заміщується такими навчально-професійними формами, що наближають студента до реального володіння професійно - педагогічною (і, власне, комунікативною) діяльністю. Схематично це зображено на рис. 1.

На завершення висвітлення вказаного аспекту зазначимо, що за нашими експериментальними дослідженнями така логіка підготовки магістрів спеціальності "Педагогіка вищої школи" передбачає ґрунтовне оволодіння студентами теоретичними знаннями і уміннями, цілеспрямовану їх професійно-педагогічну підготовку, у тому числі і комунікативну.

Проте контекстове навчання відображає більше зовнішній, організаційний аспект підготовки фахівців, меншою мірою воно стосується характеру власне навчально-пізнавальної діяльності студента. Мова йде про те, що засобами контекстового навчання є можливість забезпечити лише такі педагогічні умови, як: формування позитивної мотивації студентів до оволодіння комунікативною компетентністю; формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх викладачів; активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів; цілеспрямоване формування професійно-педагогічної спрямованості майбутніх магістрів в перебігу теоретичної та практичної підготовки.

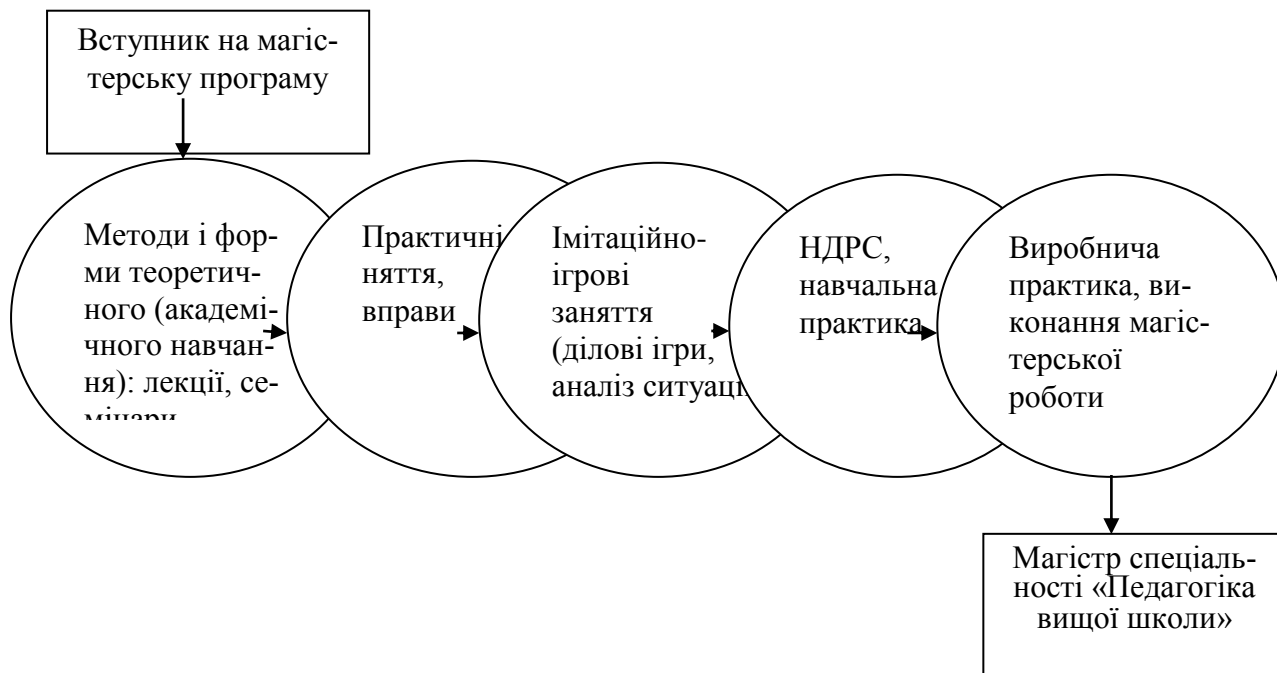

Рис. 1. Узагальнена схема застосування технології контекстового навчання при підготовці викладачів вищого аграрного навчального закладу

У перебігу педагогічного експерименту було з'ясовано, що для забезпечення теоретично обґрунтованих педагогічних умов "Формування у студентів рефлексивного ставлення до комунікативного аспекту майбутньої професійно-педагогічної діяльності" та "Домінування активних методів навчання" варто використати інтерактивні методи навчання. Коротко зупинимось на комунікативних можливостях інтерактивного навчання.

Термін "інтерактив" (пер. з англійської *inter* — взаємний, *act* - діяти) означає здатність до взаємодії. Сутність інтерактивного навчання полягає у

тому, що навчальний процес відбувається в умовах активної взаємодії усіх учасників. Отже, цю інноваційне навчання можна вважати партнерською технологією, в основі якої – гуманізація і демократизація педагогічного процесу як засадові концепти педагогіки співробітництва. При цьому студент і викладач у педагогічній взаємодії є рівнозначними, рівноправними суб'єктами навчання. Вони разом планують навчально-пізнавальну діяльність, спільно прогнозують результати навчання. Відтак, процес інтерактивного навчання – це діяльність педагога з організації діяльності студентів, обмін діяльностями між ними, взаємодія, що спрямована на розвиток тих, хто навчається. Справедливо, на нашу думку, з цього приводу зауважує І.Мельничук, що "... інтерактивне навчання можна вважати одним із варіантів (моделей) комунікативних (Підкреслено мною – Р. П.) технологій" [2, с. 39].

До позитивних результатів інтерактивного навчання С.Сисоєва перекожливо відносить [6, с. 38-39]:

1. Інтерактивні методи навчання дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння й творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань... Якщо форми й методи інтерактивного навчання застосовуються регулярно, то у дорослих формуються продуктивні підходи до оволодіння інформацією.

2. Інтерактивне навчання підвищує мотивацію й залученість дорослих учнів до вирішення навчальних проблем, що дає емоційний поштовх до наступної пошукової активності суб'єктів навчання.

3. Інтерактивне навчання дає досвід встановлення контакту, взаємозалежних ціннісно-змістовних відносин зі світом (культурою, природою), людьми й самим собою – досвід діалогічної навчальної діяльності.

4. Інтерактивна діяльність забезпечує не тільки приріст знань, умінь, навичок, способів діяльності й комунікації, але й є необхідною умовою для становлення й удосконалювання професійної компетентності через включення учасників освітнього процесу в осмислене переживання ... діяльності.

5. Система контролю за засвоєнням знань і способами пізнавальної діяльності може будуватися на основі оперативного зворотного зв'язку, що робить контроль знань, умінь, навичок перманентним, більш гнучким і гуманним.

6. Одне з призначень інтерактивного навчання – змінювати не тільки досвід і установки учасників, але й навколишню дійсність, тому що найчастіше інтерактивні методи навчання є імітацією інтерактивних видів діяльності, які мають місце в суспільній і державній практиці демократичного суспільства.

Аналіз педагогічної практики, власний досвід застосування інтерактивних технологій дозволяє додати ще декілька їх позитивних характеристик: а) інтерактивне навчання стимулює пізнавальну активність і самостійність студентів; б) інтерактивна взаємодія виключає домінування однієї думки над іншою; в) інтерактивне навчання відбувається шляхом взаємодії усіх учасників заняття; г) серед розмаїття методик інтерактивні технології найбільшою мірою відповідають вимогам особистісно-орієнтованого підходу; д) інтерактивна модель навчання передбачає суттєву технологізацію процесу оволодіння знаннями, гарантує досягнення певного результату; е) інтерактивне навчання унеможливорює неучасть студента у груповій взаємодії та співпраці; є) при інтерактивному навчанні здійснюється цілеспрямована зміна видів навчально-пізнавальної діяльності учнів: пояснювально-ілюстративні, проблемні лекції, класичні семінари замінюються тренінгами, іграми, творчими вправами, розробленням проєктів, дискусіями, індивідуальна робота чергується з роботою в парах чи лан-

ках.

Нарешті, зупинимо увагу на інтерактивних методах навчання, які на думку О. Пометун [3, с. 358], "... є частиною інтерактивних технологій". До таких способів інтерактивної взаємодії учені відносять метод мозкової атаки, кейс-метод, навчальні тренінги, колективні вирішення творчих завдань, презентації, дискусії, метод проектів, метод "Дельфі", імітаційно-ігрові методи тощо. Так, як у педагогічній літературі виписано докладні процедури реалізації вказаних методик, зупинимо увагу лише на імітаційно-ігрових способах навчальної роботи. Гра в навчальному процесі зумовлює прояв студентами інтересу до оволодіння матеріалом, допомагає зосередитись на навчальній задачі завдяки своїй провідній особливості: мотив гри полягає у процесі, а не у результаті діяльності. Мова про те, що люди грають заради гри, а не заради результату. Такі особливості гри забезпечують ефективне використання інтелектуального потенціалу студентів через зменшення психологічної напруги, зовнішнього й внутрішнього тиску, тягару відповідальності. Крім того, бажання перемогти, виграти змагання поряд з небажанням бути останніми в групі спонукає студентів продуктивно діяти.

Насамперед зазначимо, що гра стимулює студентів до творчого підходу при вивченні основ наук, забезпечує емоційність, динамічність, високий коефіцієнт стимулювання розумових та мисленнєвих процесів кожного учасника. Прикметно, що студенту – учаснику гри – необхідно уважно слухати відповіді колег та партнерів, робити зауваження та доповнення до відповідей, бути готовим виступити критиком до творчих результатів одногрупників, дати їм і власним діям принципіву і об'єктивну оцінку. Іншими словами, ігрові методики забезпечують продуктивну взаємодію усіх учасників заняття. За нашими спостереженнями, ігровий метод забезпечує посилення самоконтролю, формує рефлексивні уміння кожного студента: особистісні надбання кожного відомі усьому студентському загалу, і саме суспільна думка є потужним рефлексивним фактором.

Переважно, гра, у якій імітується майбутня професійна діяльність чи її фрагменти, характеризується динамізмом, прийняттям багатьох варіантів рішень і конкретних рекомендацій, обмеженням у часі. Під час таких ігор магістрант має імітувати такі дії, які він виконуватиме в реальних умовах педагогічної діяльності. Відмінність полягає в тому, що результати прийнятих рішень позначаються на моделі, а не на самій діяльності. Ця особливість імітаційної гри є основною перевагою ігрового імітаційного моделювання, що дає змогу: 1) не боятися негативних результатів для розробки будь-яких правильних дій студентів; 2) значно прискорювати або затримувати реальні процеси (наприклад те, що відбувається в реальному педагогічному процесі протягом кількох років, можна "стиснути" до кількох годин і, навпаки, процеси, які швидко відбуваються, можна "розтягнути" в часі; 3) кілька разів повторювати певні дії для закріплення навичок їх виконання; 4) створювати учасникам імітаційної гри робочу атмосферу, при якій функціональні обов'язки виконуються магістрантами в умовній (модельній) реальності.

За результатами теоретичного дослідження встановлено, що одним із найперспективніших напрямів формування комунікативної компетентності студентів є проблемне (грец. *problema* – задача, утруднення) навчання – дидактична система, яка ґрунтується на закономірностях творчого засвоєння знань і способів діяльності, на прийомах і методах викладання та учіння з елементами наукового пошуку [4]. Іншими словами, проблемне навчання ґру-

нтується на відкритті тими, хто навчається, суб'єктивно нових знань і умінь шляхом розв'язання теоретичних і практичних проблем. Не зупиняючись на етапах, особливостях, методах проблемного навчання, суті, структурі проблемної ситуації, правилах і способах її створення, що детально описано в сучасних монографіях, навчальних підручниках і посібниках з педагогіки, покажемо можливість віднесення цього виду навчання до інтерактивної педагогічної технології.

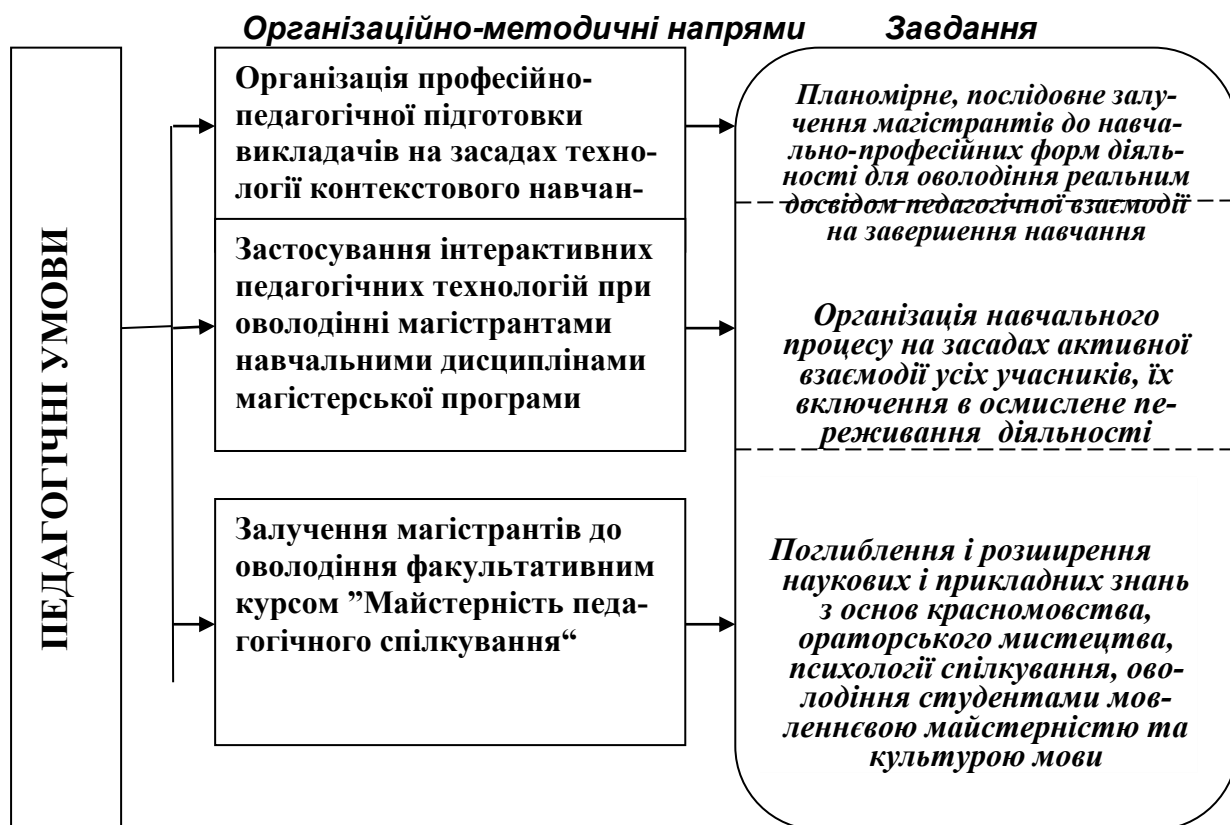
Насамперед зазначимо, що якщо інтерактивну педагогічну технологію розглядати як вид інформаційного обміну учня чи студента з оточуючим інформаційним середовищем, то варто розглядати декілька режимів навчання. Услід за Г. Селевко [5], І. Мельничук [2] виокремлюємо три таких режими: екстраактивний, інтраактивний, інтерактивний. Екстраактивний режим навчання характеризується ситуацією спрямування інформації від викладача до студента, але інформаційні потоки циркулюють переважно навколо тих, хто навчається.

Інтраактивний режим навчання властивий для самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів, які акумулюють інформаційні потоки не тільки від викладача в перебігу навчальних занять, а й з інших джерел (навчальна, наукова, науково-методична література, інформаційно-комунікаційні технології тощо). Тобто, взаємодія студента з джерелом інформації (книга, комп'ютер) також може розглядатися як інтеракція.

У свою чергу, інтерактивний режим передбачає активну діалогічну взаємодію на різних рівнях: на рівні "викладач-студент" – постановка проблемних запитань в перебігу лекції, у процесі евристичної бесіди. Такий стан справ викликає посилену розумову діяльність, спонукає студента сепарувати і концентрувати інформацію, отриману в інтраактивному навчанні. Це породжує зворотній інформаційний зв'язок, відбувається посилена міжсуб'єктна комунікативна взаємодія, на якій, власне, і ґрунтується процес інтерактивного навчання. Відтак можна узагальнити, що проблемному навчанню, яке суттєво активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів, притаманний той чи інший рівень інтерактивності.

Цілеспрямоване застосування комплексу узвичаєних, проблемних і інтерактивних методів і форм навчання забезпечує активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, суттєво розвиває потреби і мотиви оволодіння магістрантами професійно-педагогічною діяльністю. Природно, у цьому комплексі способів навчання мають домінувати продуктивні, активні методи. Разом з тим, експериментальні дослідження переконують, що для ефективної професійно-педагогічної підготовки магістрів, у тому числі і комунікативної, варто розширити потенційні можливості магістерської програми упровадженням додаткових форм організування навчання – спецкурсів, спецсемінірів, факультативів тощо. У нашому дослідженні поглибленню і розширенню наукових і прикладних знань студентів з основ красномовства, ораторського мистецтва, психології спілкування сприяв факультатив "Майстерність педагогічного спілкування".

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, цілеспрямоване формування комунікативної компетентності майбутніх магістрів має здійснюватися за такими провідними, умовно виділеними організаційно-методичними напрямками (рис. 2.):

2. Провідні організаційно-методичні напрями формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів-аграрників

системно-послідовне застосування інтерактивних педагогічних технологій при оволодінні магістрантами навчальними дисциплінами магістерської програми; організація професійно-педагогічної підготовки викладачів на засадах технології контекстового навчання; залучення магістрантів до оволодіння факультативним курсом "Майстерність педагогічного спілкування". Перспективи подальшого наукового пошуку вбачаємо у розробці докладної методики за кожним з визначених організаційно-методичних напрямів формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів.

Література

1. Вербицкий А. А. Новая образовательная парадигма и контекстное обучение : монография / А. А.Вербицкий. – М.: Знание, 1999. – 346 с.
2. Мельничук І. М. Діалогічність інтерактивного навчання у вищій школі / І. М. Мельничук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2009. – № 1. – 37-41с.
3. Пометун О. І. Інтерактивні методи навчання / О. І. Пометун // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 357-358 с.
4. Прокопенко І. Ф., Педагогічна технологія: Посібник / І. Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. – Харків: Основа, 1995. – 105 с.
5. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 томах. Т.1. / Г.К Селевко. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

6. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.

REFERENCES

1. Verbytskyii A. A. Novaya obrazovatel'naya paradygma i kontekstnoe obucheny'e : monografiya / A. A.Verbytskyii. – M.: Znanie, 1999. – 346 s.
2. Melnychuk I. M. Dialogichnist interaktyvnogo navchannya u vyshnij shkoli / I. M. Melnychuk // Naukovi zapysky Ternopil'skogo nacionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni Volodymyra Gnatyuka. Seriya: Pedagogika. – 2009. – № 1. – 37-41s.
3. Pometun O. I. Interaktyvni metody navchannya / O. I. Pometun // Encyklopediya osvity / Akad. ped. nauk Ukrayiny; golovnyj red. V.G. Kremen. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 357-358 s.
4. Prokopenko I. F., Pedagogichna tehnologiya: Posibnyk / I. F. Prokopenko, V.I. Yevdokymov. – Kharkiv: Osnova, 1995. – 105 s.
5. Selevko G.K. Entsyklopediya obrazovatelnyh tehnologyj: V 2 tomah. T.1. / G.K Selevko. – M.: NII shkolnyh tehnologyj, 2006. – 816 s.
6. Sysoyeva S.O. Interaktyvni tehnologyi navchannya doroslyh: navchalno-metodychnyj posibnyk / Sysoyeva S.O.; NAPN Ukrayiny, In-t pedagogichnoyi osvity i osvity doroslyh. – K.: VD «ЕКМО», 2011. – 320 s.

ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШИХ АГРАРНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.

**Р.Б. ПЕТРУХ ассистент кафедры социально - гуманитарных
дисциплин отделенного подразделения НУБИП Украины
"Нежинского агротехнического института"**

Анотация. *Статья посвящена аспектам разработки методики формирования коммуникативной компетентности будущих преподавателей высших аграрных учебных заведений, которые учатся по магистерской программе "Педагогика высшей школы". Приведены педагогические условия, которые должны способствовать эффективному формированию коммуникативных способностей магистрантов. Поданы результаты анализа педагогического процесса подготовки магистров специальности "Педагогика высшей школы". Определенно, что целеустремленное формирование коммуникативной компетентности будущих преподавателей-аграрников должно осуществляться за такими организационно-методическими направлениями: системно-последовательное применение интерактивных педагогических технологий при овладении магистрантами учебными дисциплинами магистерской программы; организация профессионально-педагогической подготовки преподавателей на принципах технологии контекстной учебы; привлечение магистрантов к овладению факультативным курсом "Мастерство педагогического общения". Констатирована необходимость разработки подробной методики развития коммуникативной компетентности у будущих магистров.*

Ключевые слова: *коммуникативная компетентность, магистр, преподаватель, высшее аграрное учебное заведение, технология, организационно-методическое направление*

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL DIRECTIONS OF FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF HIGHER AGRICULTURAL EDUCATION INSTITUTIONS.

R. PETRUCH, assistant of Department of social - humanitarian disciplines separated subdivision of NULES of Ukraine "Nizhyn agrotechnical Institute"

Summary. *The article was devoted to aspects of developing methods of formation of communicative competence of future teachers of higher agricultural education institutions. They are studying for the master's program "Pedagogy of higher school". The pedagogical terms should make to the effective formation of communicative abilities of students. The results of the analysis of the pedagogical process of training of masters of degree of speciality were given «Pedagogy of higher school». Certainly, that a purposeful forming of communicative competence of future agricultural lecturers must be carried out for such organizational-methodical directions: system-consistent practice of interactive pedagogical technologies by mastering postgraduates academic disciplines of master program; organization of professional-pedagogical training of lectures on the principles of technologies contextual learning; attracting of master's students an elective course acquirements «Skills of pedagogical communication». Ascertaining of the need to develop a detailed methodology for the development of communicative competence of future masters.*

Key words: *communicative competence, postgraduate, lecture, agrarian higher educational institution, technology, organizational and methodological direction*

УДК 37.013.42:377:005.336.2

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ДІЄВОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

О. М. ПРОХОРЧУК, асистент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій у освіті, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація. *У статті розглянуто результати експериментальної перевірки дієвості методики формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки.*

Ключові слова: *дослідницька компетентність соціальних педагогів, критерії, показники, педагогічні умови, фактори, рівні сформованості, результати впровадження*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Прийняття Рамки кваліфікацій, а також нового Закону "Про вищу освіту" передбачають апровадження компетентнісного підходу до підготовки фахівців вищою школою.

Компетентність трактується Законом України "Про вищу освіту" [1], як – "динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних ціннос-

© О. М. Прохорчук, 2016